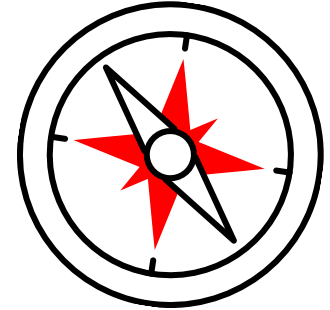

Město pro každý věk, stav podpory seniorů v Praze 2018–2022

Milena Johnová

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

Obsah

- Výchozí situace 2018
- Šest našich stěžejních projektů 2018-2022
- Pokračující výzvy

Výchozí situace 2018

Cíle dle programového prohlášení 2018–2022

- Zlepšíme dostupnost lékařské péče v domácím prostředí, zejména pro seniory a pacienty se zdravotním postižením
- Zmírníme sociální izolaci a osamělost ohrožených skupin lidí, jakými jsou např. senioři. Vytvoříme podmínky pro vzájemnou mezilidskou podporu v komunitě, sdílenou péči, mezigenerační setkávání dětí a seniorů, sdílené bydlení či vznik mezigeneračních center
- Zlepšíme dostupnost domácích a hospicové péče
- Rozšíříme kapacitu a zvýšíme flexibilitu terénních služeb, jako je pečovatelská služba
- Podpoříme rozvoj komunitních zařízení, poskytujících služby lidem s Alzheimerovou chorobou

Dlouhověcí Pražané

- Demografický vývoj **směřuje k dlouhodobé společnosti** – město na to musí být připraveno
- V Praze nyní žije **260 000 seniorů**
- Cca **70 000 seniorů**, 30 % z nich, nebydlí ve svém a téměř všichni **platí tržní nájemné**
- Nejhůře jsou na tom **ženy, které žijí samy**
- Klíčovým parametrem pro plánování rozvoje zdravotně sociálních služeb je **počet lidí ve věkové kategorii 80+**, kde je **míra čerpání různých podpůrných služeb nejvyšší**
- Počet Pražanů nad 80 let se má během příštích deseti let zvýšit **o téměř 70 %** ze současných 55 tisíc na 92 tisíc
- v Praze je více než 100 000 obyvatel, kteří **pečují v domácím prostředí o někoho blízkého**. Mezi neformálně pečujícími převažují senioři, ale téma se týká všech věkových skupin obyvatel, dětí i lidí v produktivním věku

Chudoba a osamělost

- Přibližně 4 % lidí, tedy zhruba **18 tisíc lidí se cítí velmi osaměle**, nejsou ani v kontaktu s příbuznými nebo známými, dalších 22 % zažívá takový pocit občas
- Zhruba 40 tisíc domácností využívá nějaké formy **terénní péče** pro seniory případně poradenství; zhruba 60 tisíc osob využívá (nebo potřebuje) určitou **psychologickou pomoc**
- 35 % samostatně žijících seniorů je zatíženo **náklady na bydlení**
- **Příspěvek na bydlení**, který by mohl seniorům s nadměrnými náklady na bydlení pomoci, **pobírá jen 20–25 % seniorských domácností**, které mají nárok na příspěvek vyšší než tisíc korun měsíčně
- Jen 10 % seniorů je velmi aktivních ve spolcích a podobných organizacích, 3 % se pravidelně věnují dobrovolnictví; na druhé straně spektra je zhruba 14 % naprosto neaktivních seniorů

Nedostatečné kapacity sociální péče – rezidenční služby

- V oblasti sociálních služeb existuje jasná preference zůstat doma i v případě vyšší míry závislosti na péči, optimálně v kombinaci formální a neformální péče
- Kapacita pražských domovů je přes 4200 lůžek, přesto měla Praha v roce 2018 deficit přes 1000 lůžek
- **Dvacet let se nové projekty soustavně nepřipravovaly**
- Potýkáme se s neschopností efektivní spolupráce s městskými částmi, které výstavbu pobytových služeb realizují, přitom více než 70 % zástupců pražských radnic (období 2018–2022) projevilo zájem o využití podpory při přípravě projektů rezidenčních služeb pro seniory
- Městské části nevěděly, jak pobytové služby pro seniory stavět, a magistrát nevěděl, jaké projekty prioritně financovat při omezeném rozpočtu města – mohlo docházet k podpoře neprioritních nebo drahých projektů
- V Praze je také nízká kapacita odlehčovacích pobytových služeb pro rodiny, které pečují o člověka s demencí

Nedostatečné kapacity sociální péče – pečovatelská služba a další

- Velká část z 800 pečovatelek v hlavní městě stále neposkytuje celodenně dostupnou péči a **velkou část pracovní doby tráví rozvozem obědů**
- Většina Pražanů s demencí žije doma v péči svých blízkých, přátel či sousedů, kteří nesou největší díl zajištění péče, často bez doplnění formální péčí a často bez podpory sebe coby pečujících – **většina městských částí neprovozuje centrum podpory neformálních pečujících**
- Na městských částech **chybí pracovníci specializovaní na doprovázení a koordinaci komplexní péče**

Moderní principy péče

- **De-institucionalizace:** Odejít do zařízení je až poslední možnost. Hlavní je proto rozvoj služeb umožňujících lidem zůstat tam, kde to znají. Protože 8 z 10 lidí chce zestárnout doma
- **De-sektorializace:** Je třeba zajišťovat služby zdravotní i sociální, případně další specializovanou pomoc. Provázáním služeb na zdravotně-sociálním pomezí znásobíme efektivitu pomoci
- **De-profesionalizace:** Služby podporují pečující rodiny nebo dobrovolníky, protože profesionální péče nikdy nenahradí sílu příbuzných a blízkých
- **De-medicinalizace:** Individuální přístup namísto plošného předepisování velkého množství léků. Mechanická léčba těla není vhodným řešením. U každého seniora je potřeba se zajímat o jeho životní příběh, individualitu a osobní přání
- **Ageing in place, dying in place:** Výchozím bodem je právo na život ve známém, přirozeném prostředí až do smrti. S tím souvisí také rozvoj mobilní paliativní péče.
- **Mezigenerační soudržnost:** Není přirozené, aby byl člověk obklopený jen svými vrstevníky. Propojení generací prospívá všem

Šest našich stěžejních projektů 2018–2022

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

P1: Rozvoj péče v domácím prostředí

- Zájem roste především o to, aby péče přišla za Pražany domů, aby **mohli co nejdéle zůstat ve svém bytě nebo domě** – to si přeje přes 80 % lidí
- Cílem je **prodloužit dobu**, kdy lidé mohou žít s péčí déle tam, kde si to přejí, a **snížit tlak na sektor pobytových služeb**, kde kapacity historicky chybí
- Otevřeli jsme **36 nových úvazků v pečovatelských službách a stejný počet odlehčovacích lůžek**
- Připravili jsem **podmínky pro podporu transformace pečovatelské služby**, aby péče byla:
  - dostupnější během dne i o víkendech
  - více orientovaná na péčové úkony
  - pečovatelky dělaly více odborné práce

P2: Finančně a metodicky jsme podpořili projekty městských částí

- Podporujeme projekty městských částí, pro které jsme zajistili **metodickou a finanční podporu**
  - Díky tomu byla vybudována a rekonstruována lůžka v Praze 11 a v Praze 15
- Další projekty využívající podporu hlavního města jsou v realizaci v Praze 3, Praze 10, Praze 14 a Praze-Petrovicích
- Zahájena byla spolupráce na projektech Prahy 9 či Prahy-Zbraslavi
- **Zmapovali jsme plány městských částí** na budování vlastních lůžkových kapacit služeb pro seniory

P3: Pracujeme na rozvoji a obnově magistrátních domovů

- **Posouváme v realizaci několik projektů, které již měly fungovat**
  - Převzali jsme od Prahy 6 zpět trojdomí Šolínova v Dejvicích a připravujeme rekonstrukci s cílem vybudovat zde **centrum služeb pro seniory**
  - Stavíme nový pavilon v domově v Krči a **rozšiřujeme kapacity** domova v Dobřichovicích
  - Připravujeme **zapomenutou novostavbu** domova pro seniory v Dolních Počernicích
- **Současně rekonstruujeme a modernizujeme stávající zařízení**
  - Rekonstrukce a opravy provádíme průběžně, ať už jde o klimatizace, kuchyně, protipožární systémy, prádelenské provozy nebo rekonstrukce koupelen

P4: Schválili jsme metodiku pro rozvoj rezidenčních kapacit

- Rada HMP v říjnu 2022 schválila metodický dokument, který zajistí budování sítě rezidenčních služeb podle soudobých nároků na kvalitu péče: **Jednotná metodika posuzování stavebních projektů rezidenčních sociálních služeb pro seniory**
- Stanovuje **společná východiska, principy a kritéria funkčnosti** připravovaných staveb a umožňuje sladovat cenové náklady na lůžko
- Nově nabízí každé městské části **možnost včasné odborné konzultace** – odbor sociálních věcí zajistí též konzultaci IPR, zkušení architekti specializovaní na projekty seniorského bydlení s péčí a zkušených poskytovatelů seniorských služeb
- Včasnou nabídkou konzultací **předchází riziku časové a finanční neefektivity a rovnou nabízí včas požádat o podporu investiční i provozní**
- Po úspěšném pilotu tímto procesem vznikají kapacity na Praze 9, Praze-Zbraslavi, v Dejvicích a Počernicích
- Jednotná metodika **ke stažení [ZDE](#)**

P5: Aktivní stáří

- Podařilo se vysoutěžit **nového nájemce** domu ve smíchovské ulici Na Bělidle, který v současné chvíli nabízí velmi rozmanitou **skladbu programů pro starší generaci**, ale již brzy se rozběhnou programy i pro ostatní věkové skupiny
  - Největší radost nám dělá prolnutí všech generací, např. v plánované komunitní kuchyni nebo komunitní zahradě v dosud téměř nevyužívaném dvoře
  - Dům je otevřen pro kohokoli, k návštěvě láká například kavárna, klub pletařek ponožek či jazykové kurzy
- Prodloužili jsme fungování **centra služeb pro seniory v Praze 1**
- Na podporu mezigenerační soudržnosti budou dbát **všechny nové projekty pražských domovů jako standard**

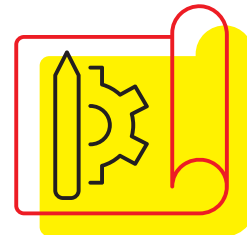
P6: Podpora paliativní péče

- Ve spolupráci se špičkovými odborníky v oboru jsme připravili **Plán rozvoje paliativní péče na území hl. m. Prahy pro roky 2020–2025**
- Připravili jsme **nové projekty pro posílení paliativní péče** v domovech pro seniory, domácích a paliativní péče a zahájili jsme jednání s pojišťovkami o rozšíření kapacit paliativní péče
- Uspořádali jsme konferenci na téma paliativní péče
- Ve spolupráci se Zdravotnickou záchrannou službou hl. m. Prahy jsme spustili **poskytování mobilní specializované paliativní péče**
  - Cílem je po zavolání na linku 155 poskytnout specializovanou paliativní péči v souladu s přáním pacienta a snížit počet hospitalizací, které již pacientovi nepřinášejí žádný benefit

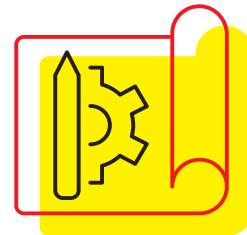

Pokračující výzvy

- **Dokončit koncepci** důstojného stárnutí Pražanů 2030 a pokračovat v přípravách města na stárnoucí populaci
- **Rozšiřovat kapacity sociálních služeb pro seniory:** rezidenční kapacity, lůžka, odlehčovací, terénní i odlehčovací služby
- **Pokračovat v transformaci** náplně práce pečovatelek, od rozvážení obědů ke kvalifikované práci
- **Podporovat rodiny v co nejdelší péči o seniory v domácím prostředí** a dopomoci jim, aby to zvládali

- **Rozšiřovat tzv. tísňovou péči**, která dává osamělým lidem s nemocí jistotu, že pokud se prudce změní jejich zdravotní stav k horšímu, přivolá technika pomoc automaticky
- Zavést **jednotný vstupní systém žádostí o umístění do domova pro seniory**, abychom měli lepší přehled a lépe plánovali rozvoj
- V příštích letech v Praze **spustit alespoň dva specializované multidisciplinární týmy pro lidi s demencí**, schopné přijet a řešit i náročnější situace, na které jsou dnes rodiny často samy

Zdroje

- **P1: Rozvoj péče v domácím prostředí**
  - Usnesení Rady HMP č. 3023 ze dne 6. 12. 2021 k návrhu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na území hlavního města Prahy na období 2022-2024
  - [Problém pražských seniorů? Drahé bydlení](#) (rozhovor 11. 6. 2021, Tisk, MAFRA, a. s.)

- **P2: Finančně a metodicky jsme podpořili projekty městských částí**
  - Usnesení Rady HMP č. 1948 ze dne 7. 9. 2020 k návrhu na poskytnutí dotace MČ Praha 11, MČ Praha 15 a MČ Praha Petrovice, a č. 2379 ze dne 4. 10. 2021 k návrhu poskytnutí dotace MČ Praha 14
  - Tisková zpráva: [Praha podpoří rozvoj komunitních lůžek pro seniory, vznikne 110 nových lůžek](#) (7. 9. 2020)
  - Tisková zpráva: [Praha staví další lůžka v domovech pro seniory, nový systém rozvoje služeb se osvědčuje](#) (22. 10. 2021)

- **P3: Pracujeme na rozvoji a obnově magistrátních domovů**
  - Usnesení Rady HMP č. 2734 ze dne 8. 11. 2021 k záměru na realizaci zakázky „Stavba Dům seniorů Bohnice“, č. 2794 ze dne 15. 11. 2021 k návrhu na úpravu nákladů investiční akce „Rekonstrukce budov Šolínova“, č. 950 ze dne 25. 4. 2022 k návrhu na úpravu nákladů investiční akce „Rekonstrukce a přístavba Domova pro seniory Dobřichovice“, a č. 2535 ze dne 19. 9. 2022 k návrhu na rozhodnutí o výběru dodavatele na veřejnou zakázku „Stavba Domov seniorů Dolní Počernice“
  - Tisková zpráva: [Expertí navrhnu v trojdomí Šolínova moderní seniorské bydlení s péčí](#) (20. 12. 2019)
  - Tisková zpráva: [Hlavní město bude realizovat další před lety odložený projekt domova pro seniory](#) (20. 9. 2022)

- **P4: Schválili jsme metodiku pro rozvoj rezidenčních kapacit**
  - Usnesení Rady HMP č. 2578 ze dne 26. 9. 2022 k návrhu Metodiky posuzování staveb pro rezidenční seniorské sociální služby
  - Tisková zpráva: [Praha má jednotnou metodiku posuzování stavebních projektů rezidenčních sociálních služeb pro seniory](#) (4. 10. 2022)

- **P5: Aktivní stáří**
  - Usnesení Rady HMP č. 2199 ze dne 6. 9. 2021 k návrhu na schválení nájemních smluv a dodatků
  - Tisková zpráva: [Dům v ulici Na Bělidle se znovu otevřel seniorům](#) (16. 9. 2021)

- **P6: Podpora paliativní péče**
  - Usnesení Rady HMP č. 433 ze dne 9. 3. 2020 k návrhu na schválení Záměru rozvoje paliativní péče na území hl. M. Prahy pro roky 2020 - 2025
  - Tisková zpráva: [Experti připravili plán důstojného umírání. V Praze vznikne dětský hospic a k paliativní péči se pacienti dostanou do 48 hodin](#) (20. 2. 2020)
  - Usnesení Rady HMP č. 2372 ze dne 4. 10. 2021 k návrhu na změnu zřizovací listiny příspěvkové organizace Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy
  - Tisková zpráva: [Úleva pro umírající i jejich rodiny. Hlavní město s pražskou záchrankou zajistí pacientům mobilní paliativní péči](#) (20. 10. 2021)

Praha, 2. 11. 2022

PRA	HA
PRA	GUE
PRA	GA
PRA	G